

Debreczeni Független Újság

pártoktól független politikai napilap

ELŐFIZETÉSI ÁR:
 Helyben:
 Vidéken:
 Egy hóra.
 Negyedévre

Felolvasó szerkesztő:
II. MÓRICZ PÁL.
 Kiadók és laptulajdonosok:
HOFFMANN és KRONOVITZ.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
DEBRECZEN,
 Flaoz-utca 47. és 48. szám.

Ez nem politika.

(Német szóra a szászokhoz.)

Ez nem politika.

Tudjuk, hogy középiskolánk tanterveiben a világnyelvek közül a német nyelv kötelező tantárgy. Hogy ez helyes-e vagy nem és helyesebb volna-e helyette más világnyelvet kötelezővé tenni, vagy nem, arról nem vitakozunk. Ezt eldönteni a paedagogusok és az államférfiak hivatják. Mi számolunk a tényleges állapottal.

Ha tehát a német nyelv, mint világnyelv fiainkra kötelező, misem természetesebb, minthogy a szüléknek és a tanároknak gyermekeik, tanítványaik javára arra kell igyekezniök, hogy ezt a nyelvet mentől jobban és mentől kevesebb fáradsággal és mentől kevesebb idő alatt elsajátítsák, hogy a fent maradó időt más tantárgyra, vagy más világnyelvre pl. az angolra fordítsák. Erre annyival inkább kell mindenkinek törekedni, mert mindig azt hangoztatják és sajnos, nem alaptalanul, hogy a középiskolákban a tananyag sok, a tanulók által elért eredmény ellenben kevés. Hangoztatják továbbá és sajnos, szintén nem ok nélkül, hogy a nyelvekre is sok időt és fáradságot elpa-

zarolnak, mondhatni, semmi eredményért, mert sem a holt nyelveket, sem az élőnyelveket meg nem tanulják. Ily körülmények között megbocsáthatatlan véteknak tartjuk, ha a szülék is tanárok minden tőlök telhető el nem követnek arra, hogy kevesebb legyen a tanulni való és több az eredmény. Elismerjük, hogy a paedagogia módszereit teljes mértékben érvényesítik erre a célra a nélkül azonban, hogy valamely szemmel látható nagyobb eredménye volna. Ennek az az egyszerű oka, hogy a mi sok, az sok, akár ilyen, akár amolyan módszer szerint tanítják és tanulják.

De hogy a német nyelvet hamar, jól és kevés fáradsággal tanulják meg fiaink, erre nézve a legalkalmasabb módszert eddig kevésbé alkalmazták. Ez a módszer az, hogy küldjük el fiainkat egy-két iskolai évre az erdélyi szászokhoz iskolába. Ezeknek az iskoláik német tannyelvűek. A tanulók száma egyáltalában egy-egy főgymnasiumban 200 körül van. Iskolájuk tehát zsufoltnak egyáltalán nem mondható. Főgymnasiumok van Brassóban, Segesváron, Medgyesen, Beszterczén és Nagyszébenben. Algymnasiumok Szászsebesen és Szászrégenben.

Főrealiskolájuk Nagyszébenben, Alrealiskolájuk Brassóban,

Ne féltsük fiainkat, hogy elnevelik tőlünk. Ilyet feltennünk szégyen volna önmagunkra, iskoláinkra tanárainkra. A kik azonban ezt viszonyainál fogva nem tehetik meg, azt megtehetik, hogy a nyári szünidőre akár cserébe, akár fizetés mellett egy-egy szászcsaládhoz küldjék gyermekeiket.

Ez sok költséggel nem jár és megvan az a haszna, hogy a mit az iskolai év alatt nagy fáradsággal begrammatizáltak fiaink, nem felejtik, sőt tovább folytatják, begyakorolják könynyedén, fáradság nélkül a mindennapi érintkezés és beszéd közben. A nyári szünidő tehát nem megy el fiaink feje felett nyomtalanul, jobban mondva nem akként megy el, hogy elfelejtsék a mit nagy fáradsággal megtanultak a német grammatikából.

A kik még azt sem tehetik meg, megtehetik azt, hogy a nyári szünidőre magokhoz vegyenek teljes ellátásra egy-egy szász fiut vagy leányt, hogy németül beszéljen és olvasson gyermekeinkkel.

Ennek nemcsak az lesz a haszna, hogy fiainknak könnyebbitjük a német nyelv elsajátítását, hogy tehát kevesebb

Schratt Katiczáról.

A bécsi Burg-színház egykori naivája, ki most az új-színház királynője, állandó beszéd és pletykák tárgya a császárvárosban. Nemcsak önmagában érdekes egyéniség ő, de „igen magas” összeköttetései is vannak, melyek nemcsak a színházi körökben teszik őt nevezetessé, de a politikai dolgokban is kiváló szerepet juttatnak neki. A legelőke löbb bécsi szalonok állandóan foglalkoznak vele s ő egyike a legfőbb beszéd tárgyának.

— Mit csinál a Katicza? — ez az igazi bécsi első kérdése társához.

„A Katicza” igazi telivér „bécsi gyerek”. Apja házmester volt az egyik külvárosban. Ő maga bajjal jutott fel oda, hogy az oly válogatós közönség, amilyen a bécsi, kedvenczév fogadja. Másfél évtizedig volt naivája a Burgnak, nála nélkül francia vigjátékot adni se lehetett. Majd a jelenlegi igazgatóval meghasonlott és visszavonult. Számos fényes ajánlatot kapott a többi színháztól, de ő ezeket makacsul visszautasította. Végre is győzött benne a színészvér és elszereződött. Az ő szerződése azonban végte-

lenül kényelmes: akkor játszik, amikor neki tetszik, azt játszasza, amit akar; az igazgató csak oly tagokat szerződteshet, aki neki tetszik, szóval Katicza nemcsak primadonna, de valóságos uralkodó a kis színházban és a nagy színpadon.

Legujabban Egyiptomban tartózkodott másfél hónapig. Mint egy új Kleopatra úgy ment oda s úgy uralkodott ott. S miután a jóízléshez vásárlási szenvedély s ehhez annyi pénz járult, amennyit csak egy jól nevelt Kleopatra elkölteni képes — tömérdek ládára terjedő pompás dolgokat vásárolt össze, hogy kis palotáját a legujabb szerzeményekkel ékesítse. Bámulatos, mi mindent lehet egy primadonnának összevásárolnia szőnyegektől és mumialábszáraktól kezdve felfelé és lefelé.

Azonban, óh rémület! a művésznő arca egyszerre csak eltorzult és ő csaknem könyvekben tört ki. A sok apróbb nagyobb szobor, lámpás, legyező, mozaikmű, szőnyeg és sokféle furcsaság ott hevert, de hiányzott a sok közül egy, melynek elvesztését legjobban gyászolta a művésznő: egy gyönyörű kis szobor, az egyiptomi bronzmü-

veszet legdrágább remeke, melynek pedig Katicza oly büszke volt. Szórin szálán elveszett.

— Ezt csak Olaszországban lophatták el, mikor ládáimat kinyitották — kiáltott föl fájdalommal.

Ármányos makaroni furói, azok is tudják, mi a szép és éppen azt csipték el. Alig hiszem, hogy ebből azért diplomáciai konfliktusok támadhassanak Olaszországgal s a hármass szövetség felbomoljék miatta.

Azonban minden bánatnak van oltogató könnye még Katiczának is van. Az egyik ládából kikerültek a mumia-fényképek, mely külön Schratt-specialitás. Kairóban ugyanis az jutott a művésznőnek eszébe, hogy szeretné magát mumia gyanánt levétetni. A fényképésznek megtetszett a gondolat, kerített egy mumiát, persze drága pénzen, a néhai tulajdonost kivájatta belőle (elég volt ott 4000 évig zavartalan birtokosnak lenni) s most a mumia-borítékba belefeküdt Schratt Katicza. A mumiát becses tartalmával föl-támasztották. A fényképész beállítá műszerét.

Nyári ruhák
 tisztítását és festését

kifogástalanul teljesít **KONC JÓZSEF** kelme-festő és ruha tisztító Debreczen. Üzlet: Battyányi-u. 2., műhely: Vár-utca 3. (Zenede épület.)

fáradtsággal, kevesebb idő alatt több eredményt érnek el, ha — nem az is, hogy más emberekkel érintkezvén, más idéket látván: bővül ismeretkörük. Más embereket, más gondolkodást, felfogást, más népviseletet, szokásokat és vidéket tanulnak fáradtság nélkül megismerni. Ez nem untatja őket, mint a már annyit látott helybeli környezetnek, vidéknek látása, hanem szórakoztatja. A nyári szünidő tehát e tekintetben sem megy el eredménytelenül fejük fölött.

Mindezekon kívül van a dolognak egy más oldala is. Így a magyar gyermek a szászokat, a szász gyermek miniket magyarokat ismer meg közvetlenül és pedig abban a korban, amikor a lelke a legfogékonyabb.

Ha annak a szász gyermeknek lesz itt egy „bácsi“-ja, a mi gyermekeinknek ott egy „néni“-je, a kire később is szeretettel gondol, akkor a jó megértésnek, a kölcsönös megbecsülésnek, tiszteletnek jó talajba van vetve a magva!

Politikai hírek.

Rákóczi és még valami.

A rettenetes nagy haditerv sima átvonulásában nem bizik még a kormány sem. A vidék hangulata e követelések óta rendkívül nyomasztó és szinte szólítják az ellenzéki képviselőket, hogy e terhek ráháritását a nemzetre akadályozzák meg. Erről a hangulatról tudomása van a királynak, mert gróf Tisza István legutóbbi kihallgatásakor beszélt róla.

És a király újból előterjesztést kért Tisza István gróftól, hogy a súlyos áldozatokért mivel rekompensálhatná a nemzetet.

Arról értesülünk, hogy gróf Tisza István a katonai büntető törvény reformjához csatolta ama réghangoztatott kívánságot, hogy Magyarországon a tárgyalás nyelve le-

— Nagysád, kérem — barátságatlan képet méltóztassék vágni.

— Talán barátságost? — kérdé az élő mumia-töltelék.

— Nem, kérem halotthoz illő, zordon képet.

Azonban épp midőn a végzetes gumilabdát megnyomta a fényképész, szaladt végig az élő mumia arcán az a ragyogó mosoly, melylyel Bécsben a színházi közönséget „a Katicza“ meg szokta büvölni. A fényképész kétségbe volt esve.

— De kérem, egy nevető mumia! Hisz ez képtelenség!

— Éppen azért. Elég gyászos mumiát láttunk már eddig. Csak csináljon, kedves mester, még néhány felvételt.

Katiczából kitört a bécsi utcagyerekektemperamentum. Minden képzelhető arcfinitortást elkövetett, hogy minél furcsább mumia legyen belőle. Egy tuczat ilyen fénykép készült róla s most barátainak boldogan osztogatja 4000 év előtt megboldogults még most is nevető Schratt-féle mumiak legujabb arcképeit „a Katicza.“

Azóta a kariói hölgyek csak mumiák gyanánt vétetik le magukat. A versenytársfényképészek törlik magukat egy egy mumiáért, de hiába! A Katicza fényképésze „hors concours“ mumiázik.

gyen magyar és csak az ítélet hozassék meg két nyelven, a császár és a király nevében.

Rákóczi hamvainak hazaszállítása iránt már megtörténtek a kezdeményező lépések. Calice báró magyar konstantinápolyi nagykövet első budapesti időzésekor kapott utasítást, hogy a szultánnál a hazaszállítási ügyében érintkezzék. Az a könnyű kérdés, amelyet mi tüntetünk fel könnyűnek, nem fog menni olyan simán. A szultán udvarában sok ellensége támadt annak, hogy Rákóczi hamvainak hazahozatalára az engedélyt a szultán megadja. Udvariatlanságnak jellemzik, hogy a nagykövet nem kérte a szultán előzetes beleegyezését és úgy rendelkezett Rákóczi hamvaival, mintha ez tisztán Magyarországra hatáskörébe tartozott volna.

A pünkösdi szünnet megakasztotta delegációs ülészek ma újból megkezdődnek. A magyar delegáció hadügyi albizottsága ma délelőtt 10 órakor folytatja a hadügyi költségvetés tárgyalását; a külügyi albizottság pedig délelőtt 11 órakor hitelesíti az előadó jelentését; a tengerészeti albizottság csütörtökön délelőtt tíz órakor, a zárszámadási bizottság pedig csütörtökön délután négy órakor kezdi munkásságát. —

Japán keresztény hitre tér.

Már közöltünk hírt róla, hogy a Japán császár, mint egykor Szt. István király eszelekedte, át akar térni a keresztény hitre és állmuvallássá az anglikán kereszténységet kívánja proklamálni. — Nagyszerű és fontos gondolat, amelylyel Japán az összes civilizált nemzetek protektorátusa alá helyezi birodalmát, amelynek így vezető szerepet és örök életet biztosít a keleten, ahol ő az egyetlen keresztény állam. A hírt első fogadtatásakor kételkedéssel fogadták. A múlt héten már újabb megerősítés érkezett. Londonban anglikán papok szálltak hajóra, hogy Japánban partra szálljanak és kezdjék a térítés munkáját. A császár a mint újabb hírek jelentik, szándékát már legközelebb végrehajtja. De megerősíti a hírt a bécsi japán követ, a ki egy újságíróval folytatott igen érdekes beszélgetésben érintette a kereszténység terjeszkedését Japánban.

Makim, bécsi japán követ érdekesen nyilatkozott a japán viszonyokról és a most folyó orosz-japán háborúról egy újságíró előtt. Tanulságos és érdekes beszélgetések elején eszébe juttatta az újságírónak, hogy az úgynevezett „sárga veszedelemtől“ már rég tartottak az európai hatalmak. Az európaiak egyáltalában tévesen fogják ezt fel, amikor azt gondolják, hogy a japánok Ázsiából az európaiakat ki akarják üzni a kínaiak segítségével.

— A sárga veszedelem ugyanaz, mint nálunk Japánban a fehér veszedelem — mondta a japán követ. Felvilágosítom önt az egész dologról.

Körülbelül 300 évvel ezelőtt a híres jezsuita és nagy hittérítő Xaver Ferencz jött Japánba, akinek sok japánt sikerült a keresztény vallásra téríteni. Az akkori japán kormányt nyugtalanította a sok áttérés és amikor meggyőződtek, hogy az áttéréseknek politikai háttere is van, megtiltotta az idegeneknek Japánba való jövetelét. Vagyis a fehér veszedelmet proklamálták. Ez volt a mi szerencsétlenségünk.

A puska visszafelé sült el. Hiába zárták el Japánt az idegenek elől, a kereszténység és civilizáció csak tovább terjedt ha titokban is. A megkezdett változást nem

lehetett megakadályozni. Ezzel a törvénnyel — amelyről később mindinkább belátták, hogy Japánnak borzasztóan ártott — csak azt érték el, hogy Japánnak minden összeköttetését megszakították. Megakadályozta az addig a szigetekkel nagyban folytatott kereskedést is. Iszonyu károkat szenvedett Japán.

Amikor végre 1868. belátták, hogy az idegenek bejövételéről szóló törvénnyel nem használnak, hanem ellenkezőleg ártanak Japánnak, összegyűjtötte a most is uralkodó mikádó, az összes minisztereket és állami méltóságokat és megesküdt, hogy a következő öt pont szerint fog uralkodni:

1. A kormány lehetőleg a népméltóságos véleménye szerint vezesse az államügyeket.

2. A birodalom összes országa segítse elő és vegyen részt a nemzet újjászületésében.

3. Polgár és katona, kiki saját ereje szerint, igyekezzék az országot nagygyá tenni és megakadályozni a tespedést.

4. Minden régi és elavult szokás hatályon kívül helyeztessék és minden nyilvános tett az igazság szerint bíraltassék el.

5. Az egész világ hasznos és helyes intézményeit nálunk is meg kell honosítani.

A ki a mostani mikádó körülbelül 40 évi uralkodását figyelemmel kísérte, láthatta, hogy mindent elkövetett Japán civilizációjának előbbrevitelében. Számos japán ifjument és megy Európába és Amerikába tanulmányait folytatni. A czopfos chinaiakat most már elhagytuk és természetesen büszkeséggel tölt el bennünket.

Az európai hatalmak követeik útján meggyőződhetek, hogy vajjon Japán veszedelmes-e a kulturára nézve? A keresztények egyenlőrangúak a budhistákkal, az azelőtti kamaralnök keresztény volt, nekem is van egy rokonom, a ki keresztény létére a legfőbb törvényszék elnöke lett. Japán családok keresztény szolgákat tartanak és nagyon jól bannak velük. Házasságot is köthetnek a keresztények a budhistákkal, semmi sem áll utjukba.

A most folyó háboru sem a fehérek ellen, hanem csak az oroszok ellen folyik. Mi mindent elkövetünk, hogy kikerüljünk a sok áldozattal és rengeteg pénzzel járó háborut, de az oroszok belekényszerítették ebbe. 46 millió japán jólétét és jövőjét nem tehetjük az oroszoktól függővé.

De remélhetőleg nem sokáig fog tartani a háboru és idővel Japán és Oroszország együtt fogják a kulturát és civilizációt előmozdítani.

Az a törekvésünk, hogy az európaiakkal és amerikaiakkal minden tekintetben egyenlő színvonalon álljunk.

És ezzel be is fejezte Makim japán követ nagyérdékű kijelentéseit.

Vármegyénk és közelvidéke.

Pünkösdi mulatság. Ünnepe első napja estélyén a h.-nánási iparos olvasókör az iparos dalkör közreműködésével fényesen sikerült mulatságot rendezett a saját helyiségében. A dalkör által előadott énekszámok, valamint a szavalatok és monológ nagy tetszéssel fogadtattak. A szépen feldiszitett sátorban 82 pár táncolta a négyest, a tiszta bevétel, a mely az iparosolvasókör könyvtára javára fog fordíthatni, 237 korona volt. Jelen voltak asszonyok: Geller Jánosné, Papp Gáborné, Gaál Sándorné, Mirkó Imréné, Gaál Jánosné, Péter Gáborné, Szlavik Gézané, Nánási Istvánné, Csontos Jánosné, Feierkanf Mátyásné, Kutron Imréné, Reszegi Sándorné, Mikó Balázsne, Nagy Lajosné, Pintér Jánosné, Abádi Mátyásné, Toronyai Mátyásné, Siket Sándorné, Kobzos Sándorné, Timári Imréné, Jenei Miklósné, Balogh Mik-

lósne, Sallai Lajosné, Másics Szávoné, Feldmaier Gyuláné, Zudar Dezsóné, ifju Szathmári Sándorné, Molnár Balászné, Daróczy Sándorné, Deák Ferenczné, Kónya Sándorné Horváth Gáborné, Borbély Jánosné, Szalkai Sándorné, Szabó Lajos é, ifj. Bardóczy Jánosné, Kis Istvánné, Papp Lászlóné, Siró Istvánné, Magyar Lászlóné, id. Szathmári Sándorné, Bakai Péterné, Kéki Antalné, Nyakas Antalné, Tóth Sándorné, Kócs Balászné, Filep Lászlóné, Gyulai Gáborné, Bánai Albertné. *Lányok*: Gellér Mariska, Gaál Mariska, Papp Zsuzsika, Gaál Zsuzsika, Gaál Katicza, Csontos Zsuzsika, Csontos Mariska, Vitéz Zsuzsika, Dombi Juliska, Csujá Klárka, Szathmári Juliska, Deák Jufisko, Deák Ilonka, Szabó Zsuzsika, Csengeri Zsófia, Baksi Zsuzsika, Timári Juliska, Kócs Katicza, Sebestyén Katicza, Kis Katicza, Kovács Zsuzsikát Molnár Mariska, Jenel Zsófia, Papp Juliska, Nagy Rózsika, Timári Ilonka, Takács Klárka, Reszegi Zsuzsika, Szabó Zsuzsika, Toronyai Zsófia, Aszalós Zsuzsika, Magi Zsuzsika, Debreczeni Katicza. A fesztelen jókedvnek csak a bibor hajnal felderülése vetett végett.

Pénzhamisító legények. Hajdudorogon ügyes fogást csinált az ottani csendőrség a pünköszt ünnepekre. Elcsipett két legényt Brán Mihály és Juhász Mihály 20 éves gazdák személyében, kik ólomból ötkoronásokat kezdtek öntögetni. A mintát állítólag egy Demeter nevű gazda tanyájának az eresében találták, hol egy kis szüzdohány után kotoráztak. A gipsz matriczot s az elég sikerült utánzatokat a tettesekkel együtt a nánási bíróság vette őrizet alá. Eddig 8 darab 5 korona készítését vallották be a pénzverők, melyekből hat darabon tudtak. A csendőrség a nyomozást folytatja. Ezt a hirt így hajdudorogi tudósítónk írta meg, más forrásból a következőket jelenti az „Uj Hírek”.

Csontos János és Fehér Imre, két fiatal — alig 19 éves — suhancz pénzhamisításra adta magát. Már huzamosabb ideje hamisítottak ötkoronásokat, a melyek oly jól sikerültek, hogy alig lehetett a valóditól megkülönböztetni. Nem is csiptek volna még egyelőre meg a két suhanczot, ha nem költek volna oly örült módon. Napokig ettek-ittak, kártyáztak és a legkönnyelműben dobálták a pénzt. Végre feltűnt örült költekezésük és pünkösdvásárnapján fogták el Hajdu-Dorogon, a honnan a pénzhamisítót kihallgatásuk után a nánási bírósághoz kísérték át. Csontos apja épen utközben találkozott a fiával, amint a csendőrök között haladt megkötözve.

— Jaj, mi van a fiammal? — kiáltott fel fájdalmasan az öreg.

A csendőr jóindulatulag felvilágosította az apát, hogy pénzhamisítás miatt kísérik be a fiát.

— Többet sohasem látom a fiamat! — jajveszékelt az öreg, majd pedig ő is bement a fiával együtt a nánási bírósághoz, ahol csak nagynehezen lehetett megnyugtanni a becsületes öreget, hogy ne féljen semmit, viszontláthatja még a fiát.

Meghalt Hajdudorogon Bencze György birtokossági felügyelő 63 éves korában. Temetése nagy közönség jelenlétében tegnap ment végbe. Veje Posgay Imre és nagy rokonság gyászolja.

Uj gyógyszerár felállításának eszméjét pendítették meg Hajdudorogon az ünnepek alatt. A lakosság száma tul van a tízezeren s a gyógytári közönség a szomszéd-

dos Szegegyháza, Bogárháza, Gyulahalma, Vid stb. tanyák bátran tehető ötezerre. Ezen tizenötezernyi főre a Hajdudorogon meglevő gyógytár mellé még egy másiknak felállítását látják szükségesnek.

Sertésvész. Hajduböszörményben fellépett a sertésvész. A zárlatot a város területére elrendelték.

Uri rabok az aradi várban.

(A debreczeni önkéntes. — Az elegáns tiszthelyettes. — Kiss András, a 39-es baka.)

Az aradi vár börtönének lakói az utóbbi időben ugyancsak megsaporodtak. Hatalmasat lendítettek a rabok számán azok a szerencsétlen sorsu katonák, akik az exlex miatt való tulajdon ellen lázadtak fel s eközben a „subordinations-verletzung“-ot követék el, ellenszegülvén föllebbvalóiknak. Nagy számmal vannak képviselve a nazarénusok is, akiknek legnagyobb része inkább sínyli a börtönt, semhogy puskát fogjon a kezébe. Ez utóbbiak közül a napokban szabadult ki egy fegyencz az aradi strafhausból. Több esztendőt töltött ott, de mert jó viselkedésű volt, büntetésének kitöltése előtt szabadlára helyezték. Ez a fegyencz érdekes dolgokat mondott el a vár börtönlakóiról, nevezetesen két uri rabról, akiknek egyike a legszánalomra méltóbb alakja a társadalom e darócruhás halottainak.

A debreczeni önkéntes.

Körülbelül egy évvel ezelőtt megírták a lapok egy Szabó Kálmán nevű önkéntes szomorú kálváriáját, mely az előkelő családból származó uri fiut az önkéntesi stráftól egész a rabruháig juttatta. Szabó a debreczeni 39 ik gyalogezrednél szolgált mint önkéntes s egy deczemberi éjszakán az ottani katonai fogházban teljesített őrszolgálatot. Akkor volt első ízben őrszolgálaton s a fiatal, alig husz éves fiu nem bírta ki két óra hosszat a deczember fagyasztó hidegét. Arra számítva, hogy nem veszik észre, elhagyta őrhelyét s egy czellába ment melegedni. Mikor az őrsparancsnok a posztokat vizsgálni jött, az önkéntest nem találta a helyén. Az alvó rabok között volt, puskája a válláról le véve, egy ágy szélén ült s dörzsölgette a kezét.

Aki a katonai reglamat ismeri, az tudja, hogy mekkora bűn ez. A szerencsétlen Szabó Kálmánt is katonai törvényszék elé állították s itt önkéntesi rangjától megfosztva *három évi fegyházra ítélték el*. Ez azt is jelenti a büntetésen felül, hogy kiszabadulás után még *három évet kell szolgálnia, mint a közönséges bakának*. Szabót Aradra hozták, ott raboskodik az aradi börtönben s még másfél éve van kitölteni való. Kiválik a többi rabok közül finom vonásaival, fehér arczbőrrel és — hallgatagságával. Napokon keresztül senkivel sem vált szót, megadással viseli sorsát, csak — mint kiszabadult fegyencztársa mondja — eleinte szenvedett sokat, éjszakákon keresztül sirt, hogy szinte kínos volt a többieknek végighallgatni a szenvedéseit. El lehet képzelni, hogy milyen hatással volt a börtön és annak mindenféle kellemetlensége az alig husz éves gyermekre, a kit szinte a szülei karjai közül vittek a börtönbe. Most is ott dolgozik a többi rabok között: gyomlál, kapál a kertekben s a vizet szivattyuzza a várbeli utak locsolásához. Így tett tönkre a katonai fegyelem egy életet.

Az elegáns tiszthelyettes.

A másik uri rabnak sorsa már kevésbé szánalomraméltó. Lakatos ez a gyulai tiszthelyettes, akit rablógyilkossággal vádoltak. Nagy esemény volt ez harmadfél év előtt, hónapokon keresztül irtak róla az ujságok. Lakatos elítélték s az aradi strafhausban tölti ki másfél évtizednyi börtönbüntetését.

Szabó önkéntes mellett Lakatos tiszthelyettes még az aki a többi rab közül kiválik. Lakatos szinte elegáns; rendkívül nagy gondot fordít a frizurájára, ugylátszik megengedik neki, hogy hosszú hajat viseljen. Szőke fürtjei gyönyörűen illenek arcához, mely a leborotvált bajusz daczára is egyike a legszebb férfi arcoknak. Érdekessé teszi az egész alakot az a föltűnő disszonancia, amely a komisz rabruha és a finom szép arc között van.

Lakatos irodában dolgozik, ott ahol a rabmunkákat szokás megrendelni. Az utóbbi időben olyan csendes, jó viselkedésű, hogy szobaparancsnok lett. Minden czellának tudniillik van egy parancsnoka, rendszerint a legjobb viseletű rab az illető czella lakói között. Ehhez az előkelő álláshoz csak nemrég jutott a rablógyilkos kadét. Eleinte rendkívül féktelen viselkedése volt, úgy hogy többet volt láncban, mint szabadon. Most már ő is beletörődött sorsába.

A 39-es baka.

Érdekes alakja még a fogháznak egy ökölnyi magyar fiu: Kiss András. Debreczenből hozták ide két és fél esztendőre. Társainak mesélte, mikor idehozták, hogy miért kapta a börtönt?

— Mert megadusztáltam egy lányt.

— Hogy-hogy? — kérdezték tőle.

— Hát úgy, hogy belehalt, — volt a válasz.

A börtönben legtöbb a polyák, a szerb és a magyar. Az utóbbiból aránylag kevés van, a lengyel és a cseh azonban feltűnően sok.

Mi az ujság?

Hajsza a medvékre. Belényesről írják: Tegnap a dombroványi legelőn két hatalmas medve mutatkozott. A pásztor fellármázta a lakosságot és mintegy 200 ember üldözőbe vette a maczkókat. Brósz község közelében az üldözőkhöz csatlakozott két csendőr is kik közül az egyik a nép figyelmeztetése daczára két lövést tett a medvékre, melyek sértetlenül maradtak, ellenben Horzse Pásk földmivest halálosan találta. A medvék ezután Kocsuba irányába menekültek, utközben két embert sebesítettek meg. Kocsuba község előtt végre sikerült a bestiákat agyonverni. A sebesülteket a belényesi kórházba szállították.

A pomázi orvos. Dr. Májusz Béla pomázi járásorvos gyilkosai még mindig nem kerültek meg. A csendőrség élükön a főszolgabíróval a legnagyobb titokban folytatják a vizsgálatot, melynek mindeddig nincs pozitív eredménye. A főszolgabíró roppant tapintatosan kezeli az ügyet, nem akar addig letartóztatni, míg az ügy nincs egészen tisztázva.

Levél Togo admirálisnak. Nagyon mulatságosan érdekes esetet mond el egy jelentős a távol keleti harcztérről. Az orosz posta különös levelet hozott Port-Arturba. A czime ez volt:

Togo admirálisnak

Port-Arturban.

Valami Herdall nevű ur küldte a levelet Brünnből és abban szerencsét kívánt Togo japán admirálisnak, bevette Port, hogy Arturt és kikergette onnan egy szálíg a muszkákat. Nagyon meleg sorok voltak ezek csak éppen egy a bökkenő: az, hogy Togo még nem vette be az orosz kikötővárost. A levél e szerint a muszkák kezébe került és a portarturi postamester felbontotta. Képzelték, mekkorát nézett annak elolvasásakor. A postamester a furcsa levelet elküldte Kuropatkinnak, aztán sajátkezűleg felelt a brüni japánbarátnak, tudtára adván, hogy egyelőre legyen szives a leveleit Togo admirális régi címére küldeni.

Othello a kukorizaföldön. Bárros temesmegyei községben Munteán Zsifkó parasztagazda ezelőtt két esztendővel meg-nősült. A durva és erőszakos természetű emberrel azonban nem tudott megférni a felesége. A folytonos czivakodásnak az lett a vége, hogy az asszony a télen otthagya az urát és pár hénap buslakodás után vad-házasságra lépett Vekits Jánossal. Ez a dol-g persze nem tetszett Munteánnak és több-ször üzengetett a feleségének, hogy hagyja ott Vekitst, mert nem jó vége lesz a dolog-nak. Az asszony erre a mult héten feljelen-tést tett a férje ellen életveszélyes fenyege-tésért. Munteán szombatn aztán magához vette töltött fegyverét és kiment a szántó-földek közé. Tudta, hogy felesége és Vekits kint dolgoznak. Észrevétlenül megközelítette őket. Egyszerre lövés dördült el a hátuk mögött és Vekits elbukott. Az asszony meg-látta férjét és futásnak eredt. Munteán utána futott és őt is leterítette. A lövés zajára a mezőn dolgozó emberek összefutottak, de a gyilkos már akkor elmenekült. Az esetről azonnal értesítették a csendőrséget, amely a gyilkost elfogta, a két halott elszállítása iránt pedig intézkedett. A kihallgatás során a gyil-kos azt vallotta, hogy a feleségét akarta agyonlőni, de a golyó czélt tévesztett és előbb Vekitst találta.

Rablógyilkos tanító képezdész.

(Egy kormányparti képviselő rekona.)

Vérfagyasztó és páráját ritkító eset tör-tént Felsőcsernátonban. Egy vendég meg-ölte a házi gazdáját, orozva támadva rá alyó ágyában. Már e zen egyszerű tény bor-zalmat kelt minden emberben, de ha a vég-rehajtás iszonyú módjáról értesül, akkor szinte érzi ereiben a vért megfsgyni.

Délután uti portól lépve, intelligens-nek látszó, de gyanus kinézésű fiatal ember érkezett a felsőcsernátoni „Klinger-szövö-telep“-re. Kérdőzködővén a telep vezetője Virág János után. Virág távol lévén, mint-egy háromnegyed óráig várakozott az ide-geu, ezen idő alatt fürkésző szemmel viz-sgálgatva mindent a házban és ház körül. Végre a szövő-mester hazaérkezve, az idegen elöadja, hogy az éjjel itt szeretne hál-ni, Vásárhelyről jön és menni akar haza Sze-meriára s itt megesteledt. Virág, mivel is-merőse, sőt barátja is volt neki, szivesen fölajánlta szobáját és egyetlen ágyát, elvitte a vendégét egy közeli kocsmába s jóízűen megvacsorázva, hazamentek s még mintegy 2 óra hosszág kedélyesen elbeszélgettek.

Ugy 11 órakor elaludtak s éjfélt után a vendég fölkel, kimegy a szomszéd szo-bába, s az ott levő deczimázsa mérőkövei közül egy kilóst magához vesz.

Virág fölbred, a vendég hogy magát el ne árulja, ismét lefekszik szállásadó gaz-dája, barátja mellé s mikor ez elaludt a bevitt kilóskövel elkezdte agyba-főbe verni; ekkor kést talált az asztalon, nagy, hosszú, de szerencsére puha élű kést s azt nyaká-nak veté, de az álcsonban megakadva, el-hajlott és így a gége kivágása nem sikerült. 18 sebtől boritva vértócsában hagyta a gyil-

kos áldozatát s ő maga ezen iszonyu tett után motózáshoz látott s órát és mintegy 15 koronát magához véve — azon biztos tudatban, hogy áldozata kilehelte lelkét — távozott, de távozása előtt még a kézreke-ritett kulcsokkal bezárta úgy külső, mint a belső ajtót.

A szerencsétlen szövőmester eszmélet-len állapotban feküdt hajnali 5 óráig, mikor a gyárba érkező munkások rosszat sejtve betörték az ajtót. Az odahívott orvos ki-mosta bekötözte a sebeket, az élet-halál kö-zött lebegő Virágot beszállította a kórházba.

A gyilkos kereket oldott; a szülei ház-nál, Szemerian nem találták meg pénteken reggel, de délután 2 órakor mégis elfogták Sopsiszentgyörgyön; neve H. . . Kálmán, egy kormányparti képviselő közeli rokona, kit tavaly a csiksolymói kath. tanítóképez-déből csaptak ki.

A bankócsináló gép.

[Régi história.]

Egy derék, öreg ur, egy kedves deb-reczeni polgár, Bige Sándor törvényszéki bíró beszélte el a következő históriát:

Kerületi vizsgálóbíró voltam 1857-ben, a Bach korszakban Nyiregyházán. Persze kényszerűségből, de aztan nem is voltak na-gyon meglegedve a németek ott Budában az én működésemmel, mert nem volt bűnös ember a magyarok között.

Egy szép napon nagy pöcsétes írást kapok az országos főtörvényszéktől, melyben ékes németiséggel meg vala írva, hogy A. B. (a nevét minek mondjam e) nyiregyházi gazdag zsidó bankócsinálással foglalkozik, azonnal menjek el a házába és a gépet, va-lamint a pénzeket foglaljam le és küldjem fel Budára.

Rémségesen meglepett a pöcsétes levél tartalma, de persze menni kellett, a felső parancsnak engedelmeskedni kellett, bár tud-tam, hogy se gépet, se hamis pénzt nem fogok találni A. B.-nál.

Végig kutattam a „gyanus“ házat, min-den zegét-zugát megnéztem, de nem talál-tam ott semmi bűnjelt.

Ezt szépen megírtam a főtörvényszék-nek és el is küldtem az írást annak rendje és módja szerint.

Hanem hát nem azért voltak Budán az osztrákok az „igazság“ urai, hogy olyan könnyen elhitték volna egy kisvárosi vizsgá-lóbírónak azt a jelentését, hogy a „gyanu-sított nem bűnös, nála semmiféle bűnös jó-szág nem találtatott“, jött is vagy két hét mulva újabb írás, hogy a gépnek muszáj lenni és a gépet muszáj felküldeni Budára.

Mit volt mit tennem. Éjszakának ide-jén négy zsandárral ismét elmentem A. B. házába és a megriadt szegény családnak még a fekhelyét is össze-vissza dobáltam. (Csinos két kis leánya volt a ház gazdájá-nak, nekik is ki kellett az ágyukból menni, mert hátha ott a bankócsináló masina.) Hiába volt minden keresés, nem találtam semmit.

Megyek kifelé a belső szobából, két zsandár viszi előttem a gyertyát, hogy még egyszer átkutassunk mindent. Az első szo-bában a sarokban egy szép masina állt.

— Hopp! Megvan! Kiáltottam öröm-mel és nagy komolyan odaszóltam a zsan-dároknak, hogy ezt a forcsa micsodát, a mi nem lehet más, mint a bankócsináló gép, hozzák magukkal.

Nehéz volt a masina, két zsandár alig tudta czipelni.

— Vizsgáló bíró ur, hisz ez . . . kiál-totta a megijedt gazda utánam, de én viz-szafordultam, megragadtam a kezét és oda sugtam neki:

— Csitt szerencsétlen, ne áruld el, tudom én hogy mit csinálók.

Még az éjszaka bepakoltattam a gépet, fel tettem a kocsi-ra, két zsandárt fütet-tem melléje és küldtem fel Budára azzal, hogy — de hamis bankó nem találtatott.

Száztizenhét pengő forintba került a gép elszállítása, de a fő az volt, hogy a fel-sőbbség parancsának eleget tettek. Nekik okvetlen kellett bankócsináló gép, én tehát küldtem.

Nem sok idő mulva azonban jön visz-sza a gép, mellékelve az irathoz, amelyben el volt mondva, hogy a kerületi vizsgálóbíró ügyetlen, tudatlan, hasznavehetetlen közeg, aki bankócsináló masinának nézi a — varró-gépet.

Társas-élet.

Zsoldos Laczi, a fővárosi jeles író pün-köst első napján a nagyerdei körülárkolt, sétáló kertben is kint járt. Az ősi tölgyes tetszett az írónak.

— Szép, szép, mondá, de hát hol van belőle a nép?

Biz azoknak jobb az izlésök t Nem ke-resik a tilalmazott nyirott gyepet, hanem tul az árkon, a virágtól himes gyepen a lombok alatt szoktak tanyát ütni. Különö-sen pünköst másodnapján elevenedett meg az erdő, a mely a Szabolcska Mihály költői lelkét annyi dalra hangolta.

Az erdő utja igen süppedős, igen ho-mokos. Belecsüppedezik a kocsikerék, a gya-logszeres ember lába. Erről a csüppedős homokról, erről a süppedezésről nevezik a debreczeni embereket

„s i p p a n t ó k“-n a k magyarázta a mi kedves, tudós tanár ba-rátunk.

A 48-as polgármester nevezetes prog-rammjából, a melylyel Debreczen ügyeinek megváltását hirdette, idáig keveset váltott be, mondhatni semmit. A régi törésen vigan koczog a régi rendszer tág faroskasos Kun-lászló szekere tovább . . . De egy diadalt mégis vivott ki a 48-as polgármester. Az öreg Thalyt, sőt még Papp Elek bátyánkat is városi diszhintón szállította be (tegnap este) a vasuttól a pörge kalapos polgár-mester . . . A csákós huszár is fent feszengett a bakon; de hát ezzel a parádéval sem koczkáztatta esetleges legbelsőbb királyi ta-nácsosi reménykedéseit a 48-as polgárnagy; hisz ma már az öreg kuruczunk is ebédre járatos a király-urhoz és megszokta az arany-kanállal aranytányérból kanalazni.

UJDONSÁGOK.

Az öngyilkos családapa.

Irtózatossá módon vetett véget az életének hétfőn reggel Nagy Bertalan gépjavitó műhelybeli bádogos munkás, aki Sátoraljaujhelyről jött Debreczenbe.

Pünköstkor összezőrdült a fele-ségével, akitől 5 élő gyermeke szár-mazott. A boldogtalan asszony most is áldott állapotban van. Az érzékeny lelkű ember alkalmasint ezért követte el az öngyilkosságot, amelynek gondo-latával már előbb is foglalkozott. A felesége vallomása szerint ugyanis már régebben revolvért vásárolt, amelyet a megrémült asszony vett el tőle.

Hétfőn reggel fél 9 órakor követte el az öngyilkosságot a gépjavitó mű-hely udvarán. Fél pohár vitriolt haj-

tott fel száját, rögtön mit sen

Az teni. nyörült. Orosz tudta maga vivódás marta követk reg a

C radt figyelmük fe

közgyű József elnökle van, az tárgyal lesz. C gróf y közgyű István Thaly Kovács tokkal szép s rok n Thalyt kig a

Vasár tunk nagyf Klein saik csolat czikk ben á tési s sára E hir legelt dokat képv bizott ezer a mi

Zsoldos kiváló Debre dégje

lati gel v terven min v gatná 1897- Debre puszt téséve helyie enged tovább s erre

értes riette Dóc

tott fel. A kénsav összeégette rögtön száját, torkát és beleit. Beszállították rögtön a kórházba, de az már semmit sem használt.

Az életét nem lehetett megmenteni. Irtózatossá szenvedések után könnyörült rajta a déli órákban a halál. Orosz László rendőrfogalmazó nem is tudta kihallgatni a szerencsétlent, sőt maga is betegje lett a halállal való vivódásának. A vitriol egészen össze-marta a testét és a halál csak akkor következett be, amikor a gyilkos mérreg a szívéhez ért.

Családja irtózatossá nyomorban maradt hátra. A jólelkű emberbarátok figyelmét már most, a ravatalnál hívjuk fel reá.

A tiszántúli egyházkerület közgyűlése ma delelőt kezdődik Dégenfeld József gróf, főgondnok és Kiss Áron püspök elnöklétével. A közgyűlésnek 174 tárgya van, az első nap egyetemleges ügyek felől tárgyalnak. Délben 1 órakor püspöki ebéd lesz. Csütörtökön pedig Degenfeld József gróf vendégeli meg a közgyűlés tagjait. A közgyűlés előreláthatólag péntekig tart. Tisza István gróf az elmaradását bejelentette, de Thaly Kálmán Papp Elekkel együtt eljött. Kovács József polgármester városi díszfogadással fogadta Thalyt. Azonkívül a kiválóan szép számmal kigyűlt függetlenségi polgárok nevében Márton Imre elnök üdvözölte Thalyt, a ki meghatóttan válaszolt és napokig a városban marad.

A hortobágyi legeltetési jog. Vasárnapi számunkban már hirtadtunk a földmivelésügyi miniszter feletti nagyfőntösságu leiratáról, amelyben a Klein Zsigmond, Csóka József és társaik legeltetési kihágása ügyével kapcsolatban az 1894. évi XII. törvény-cikk némely rendelkezéseivel ellentétben álló 1888. évi hortobágyi legeltetési szabályrendelet sürgős módosítására szólítja fel a város közönségét. E hírünkhöz pótlólag közöljük, hogy a legeltetési kihágással vádolt gazdálkodókat, akiket dr. Kemény Mór ügyvéd képviselt, a tanács és a közigazgatási bizottság által a terhükre kivetett három-ezer és néhány száz korona bírság alul a miniszter felmentette.

Fővárosi író Debreczenben. Zsoldos László fővárosi író, a „Magyar Szó” kiváló főmunkatársa a pünkösti ünnepeket Debreczenben töltötte. Szerkesztőnk vendége volt.

Meghosszabbított előmunkálati engedély. Debreczennek a Nyírséggel való vasúti összeköttetését a Gáll-féle terven kívül Réthey Ferencz és Pallos Ármán vállalkozó budapesti lakosok is próbálgatnák megvalósítani. Ezek az urak még 1897-ben kaptak előmunkálati engedélyt a Debreczen állomástól H.-Sámson, Thamási pusztá, Nyiradony és Szalmad pusztá érintésével a Nyirbátor állomásáig vezetendő helyi érdekű vasút előmunkálataira. Ezt az engedélyt a kereskedelemügyi miniszter most további egy évre ismét meghosszabbította s erről Debreczen városát is értesítette.

Szász és magyar csere. Arról értesülünk, hogy özv. Leonhardt Henriette urnőhöz, kinek kis leánya a mi Dóczy intézetünknek már másodéve

növendéke, több száz szülő fordult a végett, hogy a nyári szünidőre gyermekeiket magyar családhoz óhajtának adni cserébe. Ezekon kívül egy végzett tanítóképezdész azonnal elfoglalhatná helyét oly magyar családnál, mely teljes ellátás és némi pénzfizetés fejében a német nyelvet és más tárgyakat tanítana. Ez szintén a magyar nyelv végett akar magyar családhoz jönni. Ugyszintén a magyar nyelv végett akarná több növendéke a szász tanító-nőképzőnek a nyári szünidőt magyar családnál tölteni, kik teljes ellátás fejében a német nyelvet tanítanak és beszélnek a családbeli gyermekeknel. Özv. Leonhardt né szivességéből bárkinek kész segítségére lenni, ki hozzá fordul. Czime: Özv. Henriette Leonhardt erdész özvegye Szászsebes (főtér). Azoknak, a kik a nagyszzebeni szász tanító-nőképző növendékei közül akarnak valamelyikkel cserélni, nagyszzebeni levelezőnk címét megmondja lapunk szerkesztője.

Ipartestületi gyűlések. Az ipartestület békéltető bizottsága szerdán délután 4 órakor Vetéssy Béla iparhatósági biztos elnöklété alatt gyűlést tart az ipartestület kis tanácstermében. Tárgyak: Folyó ügyek. Az iparos tanonc-iskolai felügyelő bizottság d. u. 5 órakor gyűlést tart a város háza tanácstermében. Tárgy: a záró-vizsgálatok megállapítása.

Kézfogó egy polgárossaládban. Az eljegyzésnek régi, magyar beszéd szerint kézfogó a neve. F. hó 22-én délután tartotta eljegyzési ünnepélyét Dankó Béla igyekvő fiatal kereskedő, Nagy Erzsikével. Polgár Nagy József szeretetre méltó kedves leányával Szappanos utca 5. számú családi háznál, a kiterjedt tekintélyes polgár család legközelebbi rokonságának jelenlétében. A kedélyes ünnepély a kora reggeli órákban ért véget Kiss Béla zenekara közreműködése mellett.

Tíz éves találkozó. Tizennégy fiatal kereskedő, kik 10 évvel ezelőtt végezték iskoláikat, gyűlt egybe találkozóra pünköst első napján a kereskedelmi akadémia dísztermében, hol őket a tanári kar képviselésében Fábian Lajos M. helyettes igazgató fogadta. Este a Bikában bankett volt, melyen Szoyka Gyula a kereskedelmi akadémia igazgatója mondotta az első pohárköszöntőt; elítéli azokat a kereskedőket, kik tanulóikat csupán legolcsóbb munkaerőként tartják és kihasználják, míg elvonják őket az iskolától, a szellemi fejlődéstől, pedig csak úgy emelkedhetik a kereskedők társadalmi állása, ha művelt és képzett elemeket adnak át a jövő kereskedelmének. Beszédére a találkozó névében Schön Arthur válaszolt, majd Zalay Márk tanár mint érdekes ténytet konstatálta, hogy 32 éves praxisa alatt ez az első eset, hogy az alsófoku iskola növendékeinek találkozójuk volt. A társaság víg hangulatban reggelig maradt együtt.

A nagyerdő körut. A városi közgyűlés még a múlt évben elhatározta, hogy a mi ritka szép üdülő helyünkön, a Nagyerdőben körutat építet. A határozás jóváhagyás végett tel is ment már régebben a belügyminiszterhez, de onnan részletes tervezőket és műleirást is követeltek az iratok kiegészítéséül. Ezeket a mérnöki

hivatal tegnap mutatta be a tanácsnak. A tervezett körut körülbelül a mostani park határvonalain halad. Összesen 1850 méter hosszú lesz, a szélessége 24 méter. Két oldalán 3—3 méter széles, fásított gyalogjáró vezet, közepén pedig 6 m. széles köburkolatot csinálnak a kocsik közlekedésére. A költségek 41000 koronára vannak előirányozva. Ez kell a debreceni czi-visnek, nem a pótdó.

Leányiskola a Hortobágyon. A debreczeni Dóczy-intézet leánynövendékei kirándultak a Hortobágyra. A leánykák megtekintették az összes látnivalókat és az esti vonattal tértek vissza a városba.

Meghaltak. Japport Irma róm. kath. 4 hónapos. Szél Gyula ev. ref. 12 hónapos, Tolvaj Lajos ev. ref. 20 hónapos, Ujvári Erzsébet ev. ref. 5 napos, Pintér Sándor róm. kath. 18 napos, Juhász Erzsébet ev. ref. 7 hónapos, Fiák Gabor ev. ref. 1 hónapos csecsemők, Nagy Maria ev. ref. 15 éves kefégyári munkásnő, Tóth Márton ev. ref. 2 éves gyermek, Imhoff Sándor róm. kath. 78 éves fűszerkereskedő, Biró János ev. ref. 75 éves kisbirtokos, Gyulai Sándor ev. ref. 28 éves törvényszéki aljegyző, Incze Sándor ev. ref. 42 éves térli szabó, Nagy Sándorné született Mészáros Julianna ev. ref. 52 éves, Gombás Imre ev. ref. 20 éves koasis, Szekeres Mihályné született Aszalós Maria ev. ref. 23 éves.

Próba záróra eltörlés. A városi tanács elhatározta, hogy a zárórát próbakép néhány hónapra eltörli. A záróra eltörlése — próbakép — június, július, augusztus és szeptember hónapokban fog tartani. Most már csakugyan a vendéglősökön fog állani, hogy a záróra eltörlése mellett a közrendre tudnak-e ügyelni?

A Polgári kör júniálisa. Városunk legvirágzóbb társaskörének egyike, a Polgári kör ez évben is meg fogja tartani jóhírű mulatságát. A résztvevő közönség nagyrészenek sürgetésére ugyanis kimondta legközelebbi ülésében a választmány, a Magyar testvérek országos hírű zenekarának közreműködésével június hó 11-én a nagyerdői vígadóban júniális tart, melynek sikere érdekében az eddig szokásos rendező bizottság helyett maga a kör tisztikara és választmánya teszi meg a kellő intézkedéseket s gondoskodik a meghívók pontos széküldéséről és meglepetésszerű női táncrendekről. E júniálisra már most jönnek tartottuk föl hívni a mulatni szerető fiatalág figyelmét.

Eljegyzés. Halász Nándor debreczeni ékszerész eljegyezte Eichorn Alajos leányát Rezsinkét Lptó-Szent-Miklósról.

Az Angelotti daltársulata a közönség nagy érdeklődése mellett kezdette meg az előadásait. Meg is érdemi a pártolást, mert a derék igazgató méltán mondhatja, hogy társulata a legmagyarabb daltársulat.

Vak láрма a színházról. A debreczeni lapok csunyán felültették a közönséget a színházban szombat délután történt vaklármával. Főlölesleges izgalmat okoztak ezzel, amelynek semmi értelme nem volt. Erre vonatkozólag közöljük az alábbi nyilatkozatot.

„Tíz a debreczeni színházban” czim alatt vasárnap megjelent lapok egy-nemelyike azt írta, hogy az „Urania”-színház

vidéki osztályának egy alkalmazottja gondatlanságából keletkezett a tűz. Darvas Mihály, az „Uránia” vidéki osztályának vezető igazgatója ezzel szemben kijelenti, hogy a debreczeni színház állandó világosítója spiritusgyújtójával hozzáért egy függőhöz, azon egy tenyérnyi nagyságu darabot kitégetett. A tüzet azonban ő maga rögtön eloltotta s így nem vádolható az „Uránia” személyzete, annál kevésbé, mert az eset nappal a csomagolás alkalmával történt.”

— **Hatósági értesítés.** Folyó hó 20-án egy szeredás találtatott. Tulajdonosa a mezőrendőrkapitányságnál átveheti.

— **A Petőfi-dalkör** választmánya tegnap délután tartott ülésében a megüresedett karmesteri állásra egyhangú lelkesedéssel Nagy András ev. ref. egyházi orgonistát és énekezőt választotta meg, ki is működését június 1-jén kezdi meg. Gratulálunk!

— **Az ellopott mellű.** Bonyodalmas bűnper szálait bogozta ki Dobos József rendőrbiztos. Az eset a következő: Borsy Lajos Teleki-utca 8. sz. a. cukrász május 13-án a szobáját festette. Ekkor tünt el a gyémántos mellűjét. Kiss József és Pap József mázoló segédek dolgoztak ott és ők lopták el. A lopott mellűt odaadták Klein Farkas kárpitosnak, aki viszont Fleischer Samu és Steiner Miklós hazalóknak adta el 4 koronáért, akik meg Pintér Gusztáv ékszerésznél adták el a mellűt 24 koronáért. A tolvajok sülték fel legjobban, mert Klein Farkas a lopott mellűhöz hasonlót vásárolt és azt azzal adta vissza nekik, hogy fapénzt sem ér. A tolvaj mázolósegédek ebben megnyugodtak és nem is firtatták tovább a dolgot.

— **Verbuválják a kadétokat.** A városi tanács részéről a szülők és gyámok értesítettnek, hogy a cs. és kir. valamint a m. kir. honvéd hadapród iskolákban az 1904/1905 tanév kezdetén betöltendő helyekre vonatkozó Pályázati hirdetmények megérkeztek. Pályázati véghatáridő a cs. és kir. hadapród iskolába július hó 15., a honvéd hadapród iskolába július hó 10-ik napja a vonatkozó hirdetmények a városi tanács katonai és illetőségi ügyosztály hivatalos helyiségében (Városház-emelet 17. ajtó) betekintheők, hol az érdeklődők felvilágosítást nyernek.

— **Baleset a műhelytelepen.** A mult napokban történt, hogy a vasuti műhelytelepről Sipos László 24 éves munkást súlyosan sérülten beszállították a közkórházba. A szerencsétlen fiatal embernek 16 kilós vasdarab esett a lábára és zuzta nyomorékká. A szerencsétlenül járt fiatal ember arra gyanakszik, hogy K. lakatossegéd vigyázatlansága okozta a balesetet.

— **Szemmelveisz és Popper orvos.** A nagy orvostudósról, Szemmelveiszről érdekes sorokat közöl a B. H. egyik olvasója. Es kapcsolatosan a Szemmelveisz diáklát, Popper Alajost i. felemlíti: így hangzik ez a hír: Osztrák szomszédaink meg vannak akadva Szemmelveisz-szal. A legnagyobb bécsi lapban egy Berger nevű báró és poéta hosszú históriát fejezett be a multkoriban a lángeszű budai orvostanárral s mi sem természetesebb, mint hogy osztrák történekek nevezte el a munkáját. Akkor a halhatatlan nagy magyarnak egyik unokahuga tiltakozó levelet tett közzé s Berger ur és társai igyekeztek is kimagyarázni a dolgot. Főlöszleg hozzátenni, hogy a később könyvalakban megjelent munkán nyoma sincs a rektifikációnak. A kiváló kulturnemzetnek mérhetetlen a bosszúsága, hogy a magyarnak született s a

Magyarországon működött tudóst nem foglathatja le az osztrák művelődés számára. Tehetetlenségükben legutóbb Balassát, Szemmelveisz korának legnevezetesebb pesti professzorát csipkedték meg, a miért ő nem volt nagyobb emberismerő, mint a bécsi fakultás annyi bölc tanára. Szemmelveisznek személyes ismerőse volt még bécsi diák korából, Popper Alajos, a ki most Debreczenben él, — az ottani orvosok nesztora. — Popper volt az, a ki a hetvenes években tartott fölolvasásaival a Szemmelveisz-kultusznak már akkor szolgálatába szegődött, mikor az antiszeptikus gyógyítás eszméjének még egy sereg külföldi előtelettel kellett megküzdenie. A mint magyar ember volt a szerény vidéki uttörő, kinek érdemeit a király kitüntetéssel, polgártársai pedig rajongó szeretettel jutalmazták, akkép magyarok voltak mind a hányan, a kik a Szemmelveisz híreinek taláztatát megépítették. Kár e miatt keseregni ott a Lajtán túl! Ha m r mindenáron tudós kell nekik, ne a mi mitünkéből ássák ki maguknak, inkább a maguk vereire vigyázzanak, az osztrák születésű professzorokra, a kik Bécs mostoha tudományos viszonya miatt egymásután vedlenek át birodalmi németekké. Szemmelveiszt mi csak megtartjuk magunknak.

— **Verekedés.** Az este nagyon leánykedett Kovács Mihály a kocsmában. Belekötött mindenkibe, majd bicskát rántott és mindenkit halállal fenyegetett. Letartóztatták.

— **Tizenkét szeker osigány.** A csendőrség a város határában 12 szekerre való czigánykaravánt fogott el. Bekisérték őket a bűnügyi osztályhoz.

— **Moshatóan ujjá aranyozhat mindent** a Mentze-féle új aranyozóval: ugymint fénykép és lükörkereteket, virágrózsákat, különböző dísztárgyakat, sirkötélirásokat és kerítéseket. Egy üveg 40 kr. Kapható kizárólag **Mentze Henrik újdonságok áruházában**, Piacz- és Szentanna-u. sarkán.

— **Pöstyén fürdőről** vesszük lapunk tudósítójának azon örvenetes híret, hogy itt már a kora májusban mintegy 500 vendég tartózkodik, kik a világ minden tájáról se-reglettek ide össze. Szép bizony ténka ez azon regi igazságnak, hogy a magyar fürdő is emelhető és megkedveltethető a nagy közönséggel, ha ismerjük annak módját. Pöstyén e tekintetben csakugyan irányadó. Lakás és élelmezés tekintetében nagy konkurrenzia uralkodik, melynek következtében mintegy 2000 lakszoba s csaknem egy tuczat vendéglő törekszik a beözönlő vendégek kielégítésére; a fürdő agilis vigalmi bizottsága csak az imént nyitotta meg az új csónaktelepet, mely a Vág folyón tesz lehetővé nagyszerű kirándulásokat. Legközelebb egy új nagy stülű lövölde nyilik meg szinte a vendégek szórakoztatására. Ha pedig hozzá tesszük, hogy a fürdő gyógyhatásában csakugyan európai nevezetességre tudott szert tenni, úgy mondhatjuk, hogy méltan megérdemli, hogy azt a magyar közönség szívesen látogassa.

TÁVIRATOK.

Az orosz hadállások.

Niuicsvang közelében rendkívül erősek az orosz hadállások, amelyek félkör alakúak. Ezek közt a Matialingszoros bevehetetlen.

Kolera a japánok közt.

Londonból táviratozzák, hogy a japánok közt kiütött az ázsiai kolera,

amely oly borzasztó pusztítást visz véghez köztök, hogy naponta százával hullanak a katonák. Eddig a legtöbb haláleset Fongvangcsöng állomáson történt.

Port-Artur ostroma.

Kölnből táviratozzák, hogy a 2 japán hajó elsüllyedése után az oroszok támadni akartak, de a kitörés nem sikerült. Port-Artur már teljesen el van zárva. Az erődei még csupán 2 hétig állhatnak ellen a japán csapatoknak.

Leomlott iskola.

Schwiller lotharingiai városban az iskola összeomlott. A gyermekek közül számosan meghaltak az omladékok alatt.

Törvénykezés.

— **Az erőszakos korosmáros.** A mult év őszén történt, hogy Rozenfeld Benő korosmárosnál foglalni járt Balog István községi esküdt, végrehajtó, a mifölött Rozenfeld annyira felhevült, mérgében fellökte a tisztet, öregedő községi tisztviselőt. A bíróság a keddi főtárgyaláson Rosenfeld Benőt 14 napi fogházra ítélte. Az elítélt megfélebbezte az ítéletet.

— **Haragos szomszédok.** Mikepércs községben mindenki ösmeri a Lénárt és a Sas családot. Tisztességes, derék magyar emberek, csupán egy bajuk van, régóta haragosok, Gyűlölik egymást — amugy magyarosan. A mult év nyarán esett, hogy takarás közben összekerült a család néhány tagja. Rövid szóváltás után a fiatalabbak öltre mentek, majd a villának, gereblyének is akadt dolga. Ebben a perpatvarban volt kedden a főtárgyalás, mely azzal végződött, hogy a vádlottakat felmentette a bíróság. Az ügyész felebbezett.

— **A női becsület.** Igen érdekes becsületsértési pörben döntött most a budapesti királyi büntetőtörvényszék főlebbviteli tanácsa. Bonik József magánhivatalnok a kávéházban ismerősei előtt azt állította, hogy P. Imre kereskedő csinos felesége, mielőtt férjhez ment, egy bécsi férfidivatáru czég utazója volt. Mikor ez a nyilatkozat az asszony tudomására jutott, Boniket rágalmazás és becsületsértés vétsége miatt följelentette a büntető járásbírósnál. A tárgyaláson a vádlott kijelentette, hogy ő nem akart sérteni, csak beszélgetés közben elmondott egy olyan ártatlan természetű dolgot, amit egyik kollégájától hallott abban a hiszemben, hogy ez igaz. A bíróság a jóhiszeműséggel védekező vádlottat fölmentette, annyival is inkább, mert az utazói foglalkozás a nőre nézve sem meggyalázó. A törvényszék főlebbviteli tanácsa a járásbírósnak döntését megsemmisítve, a magánhivatalnokot rágalmazás czimén tíz napi fogházra átváltoztatható 100 korona pénzbüntetésre ítélte, mert a vádlott a kihallgatott tanuk vallomása szerint olyan alakban és olyan mimikával kísértette az inkriminált nyilatkozatot, hogy akkor, ami-

kor egy nőről azt állította, hogy leánykorában férfiaknál fehéreműekkel és divatcikkekkel házalt, azt csak sértő szándékkal tehetette, amint azt az eskü alatt kihallgatott fültanuk valamennyien így is értelmezték. A roszhiszeműség mellett szólt az a körülmény is, hogy a panaszosnő sohasem volt utazó és a vádlott nem tudta megnevezni azt a kollégáját, akitől állítólag ezt hallotta.

REGÉNY-CSARNOK.

Ki hát a gyilkos ?

Bűnügyi regény az amerikai életből. 9.

Bezörgetett. Az asszony pár perc múlva megjelent és kaput nyitott. A yanke fesztelenül beiepett, megemelte kalapját.

— Kicsoda ön és mit akar? — kérdezte az asszony.

— Pápaszemeket árulok asszonyom — felelte a yanke. Ezek a legjobbak — és ezzel a zsebéből bőrtokot vont elő, azt kinyitotta és az olcsóbb fajta pápaszemeket megmutatta.

— Nincs szükségem rá — jegyezte meg az asszony hidegen.

— Nagyon betegnek látszik, asszonyom.

— Ahhoz önnek semmi köze. Mondtam már, hogy a portékáira nincs szükségem.

— De talán asszonyom nem tudja, ki vagyok. Green Jathom Grossereckből.

— Semmi közöm hozzá.

De a yanke nem sokat törődött ezzel, hanem alaposan szemügyre vette a háztájkát, mielőtt távozott volna.

Mikor már kissé besötétedett, egy férfi jött a házba. A lépcsőn csöndesen felhaladt és kinyitotta az előszoba ajtaját. Ez a férfi egyáltalán nem hasonlított ahhoz, aki azelőtt a kocsiban ült. A leghátsó szobába követte az asszonyt, ott leült és szivarra gyújtott.

Pár pillanat múlva újabb alak suhant fel a lépcsőn, nesztelenül kinyitotta az ajtót és a keskeny folyosón végigsompolygott azon ajtó elé, ahol a férfi és nő tartózkodtak.

Ez a rejtélyes alak a yanke volt, aki egész délután a ház körül leskelődött. Az ajtó előtt letérdelt, hogy a kulcslyukon benézhesen. Belülről beszéd hallatszott.

— Hát nem fáj neked, hogy oly durván bántál velem délután? — kérdezte az asszony, aki egykor rendkívül szép nő lehetett.

— Nem.

— Nem? And . . .

— Csitt! Ki ne mond azt a szót többet, mert másként agyonütlek — sziszegte a férfi és dühösen felugrott.

— Nevezz én Brownnak, Yames-nek vagy akárhogy.

— Nos hát Brown, te tudod mindig — és csak is az irántad való szerelemből követtelek.

— Ha az én hü feleségem volna csak ugyan és mindenre kész lennél, palotában lakhatnánk. Kitűnő tervem van. Mi megszerezhetnénk a gyilkos fejére kitűzött jutalmat.

Az asszony megborzadt és oltakarta az arcát, de a férfi a legnagyobb hidegvérrel folytatta:

— Bane Viktoriát a gyilkosság előtt láttam. Nagyon kedvesnek mutatkozott irántam. A háznál pénz is volt, amit magamhoz kaparintottam. Azt hittem, több is akad még ott, de bizony az a pár rongyos dollár volt csak mindössze az asztalfiókban. Bizonyosra veszem, hogy valamelyik istenadta csavargót fognak el és elítélik.

— Holott te vagy a gyilkos.

— Ostoba beszéd ez kedvesem. De nem bánom, beszéljünk más egyébről, ami kellemesebb.

Ebben a pillanatban fölpattant az ajtó. A férfi ijedten odanézett s halk kiáltással összerokkadt. A különben is gyéren világított szoba ajtajából revolver csöve ásitott feléje.

— Bordine Gusztáv, ezennel letartoztatom — kiáltotta a yanke iszonyu hangon.

(Folytatjuk.)

Nyilttér.

SZOLYVAI ásványviz.

Elsőrendű szaktérfelek vegyelmzése alapján lithion tartalmánál fogva kiváló hatású **köszvény-, vese-, hólyag bajoknál**, ugyiszintén **gyomor-, torok-, tüdő-, gége-bántalmaknál**.

Eredeti tulajdonságát éveken át megtartja a palaeozokokban.

Vasmentes! Könnyen emészthető! Csiramentes!

Borral igen üdítő ital!

Kapható minden jobb fűszerüzletben és az

Uradalmi ásványvizek bérletességénél

Szolyván (Bereg megye).

Prospektus kívánatra ingyen és bérmentve.

Árverési hirdetmény kivonat.

A derecskei kir. járásbíróóság mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Szép Sámuel ügyvéd által képviselt Török Bálint végrehajthatónak Bojtor Józsefné Borsos Erzsébet ellen folytatott végrehajtási ügyében a végrehajtási árverés elrendeltetvén, annak foganatosítására határidőül az 1904. évi június hó 15-ik napjának délelőtti 9 óráját kir. járásbíróóság árverési termébe kitűzte.

Az árverezni szándékozók tartoznak a kikiáltási ár 10%-át készpénzben vagy óvadékképes értékpapirban letenni, avagy az 1881. LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt a kiküldöttnek átadni.

Az árverési feltételek a hivatalos órák alatt, a kir. járásbíróóság, mint tkvi hatóságnál és Derecske község előjáróságánál tekinthetők meg.

Kir. járásbíróóság mint telekkönyvi hatóság.

Derecskén, 1904. márczius hó 26-án.

Jakó, kir. járásbíró.

Ház-lebontás.

Piacz-utca 59. sz. Steinfeld-féle házban 8 év óta fennálló

fiók-üzletemet felosztatom

az ott raktáron levő nagymennyiségű

férfi- és fiu kalapok, fehér- és színes férfiingek, gallérok és kézelők, zsebkendők, nap- és esernyők, legujabb divatu nyakkendők, férfi- és női keztyük, uti bőröndök, pénzszények, szivartárczák, gyermeksapkák és kalapok, francia illatszerek, nadrágtartók, harisnyák, kézelőgombok, sétapálcák, nagy szalmakalap raktárt feltűnő olcsó árban a t. vevőközönség rendelkezésére bocsájtom.

Kiváló tisztelettel

Kálnai Lipót.

==== A berendezés eladó. ====

Óra-, ékszer- és látszer üzlet helyiség áthelyezés.

Tisztelettel értesítjük t. vevőinket és a n. é. közönséget, hogy a 40 év óta fennálló üzletünket **Piacz-utca 16. szám alól Huttflész-házba, Piacz-utca 77. szám alatt levő, motor erőre berendezett**

Első Magyar Ingaóra gyárunkkal

egybekötöttük.

Készítünk és raktáron tartunk **Precision** és mindennemű ingaórákat a legolcsóbbtól a legdrágábbig, azonfelül dus raktár mindennemű zseb- és ébresztő-órákban, arany- és ezüst ékszerekben, valamint látszerekben is.

Minden előforduló órajavításokat eszközölünk, régi órák modern órákká átalakítását a legolcsóbban számítjuk három évi jótállás mellett.

A n. é. közönség becses partifogását ezután is kérve, vagyunk tisztelettel

SERLI EDE utóda

GASPARIK ANTAL ÉS TARSA

Első Magyar Ingaóra gyárosok, ékszer- és látszer kereskedők.

Apró hirdetések.

10 szög 40 fillér, azontul minden szó 2 fillér. A egkisebb hirdetés 40 fillér. Vastag betűkből szedett minden szó 4 fillér.

Csapó-utca (kenyér-piacz) 7. szám alatti fűszerüzlet építkezés miatt feloszlik, a bolti állványok és egyéb berendezési tárgyak a hó 27-ig kézből igen olcsón eladók.

Takarítónő alkalmazást nyerhet. Ha kis családú lakást is kaphat. Hol? megmondja a kiadóhivatal.

Orlási kávé behozatal és kiviteli raktár Lindenfeld J. Jenőnél, Városház-utca 2.

Egy csinosan butorozott szoba külön bejárattal, Széchenyi-utca 27. sz. a. kiadó.

Két jókarban lévő használt majolika kalyha megvételre kerestetik. Darabos-utca 5. a háztulajdonosnál.

Ócska rezet a legmagasabb árban veszek. Bloxbert Simon rézőntő, Piacz-utca 40.

Száraz raktár helyiséget és pinzét keresek a nagytemplom közelében. Czim megtudható a kiadóhivatalban.

Harisnya kötőde Debreczen, Piacz utca 32. Fischbein Katalin (Schwartz Arminné.) Elvállal harisnyák kötését és fejelést igen mérsékelt áron.

A tavaszi és nyári idényre érkezett mosó áru újdonságaimat u. m. **Cosmanosi duchesse szatténok, francia katonok és batistok, piquék, át-törött fehér ajour és himzett batistok, fin ruhákra való czérna szövetek, elsőrendű minőségű czérna fonal, Creas és Rumburgi vásznak, Schroll-féle chiffonok, csikós jegyű havasi vásznak, csipke függönyök, ágy- és asztal terítők, saját készítettésű paplanok, harisnyák, keztyűk és mindennemű rövid áruk raktárát olcsó szabott árak mellett ajánlja**

Teljes tisztelettel

Nádudvary Lajos

Vágó Andor-féle üzlet

főtér, a nagytőzsde mellett.

Hajdusági Bajuszpedrő

Szép bajusz

Védjegy

nyerhető a híres Hajdusági bajuszpedrő használata által, mely legjobb az összes bajuszpedrő készítmények között. A bajuszt nem törí, nem tépi, mindég szép állásban tartja és soha sem keményedik meg.

Egy doboz 50 fillér.

Kapható:

Dr. Rotschnek V. Emil utóda

Grósz Nagy Ferencz gyógyszerésznél

DEBRECZEN, Kossuth-u. 8 sz.

Valamint minden debreczeni gyógyszerárban.

Hidegvizgyógyintézet

a nagyerdei fürdőben **már MEGNYILT.**

Ugyanott mindenféle **gyógyfürdők** előállítatnak.

Disznóbőr nyergek, teljes lovagló felszerelések mindennemű utazási cikkek **gyermek koscsik, francia, angol, orosz illatszerek** és szappanok, solingeni kések és ollók, pénz-, szivar- és kézi táskák, haj-, ruha-, fog- és köröm kefék, **férfi fémruhákat, kalapok, nyakkendők**, séta botok, esernyők stb. nagy választékban a legjutányosabb árban szerezhetők be

BORSOS KATA

műpar- és férfi divat áru raktárában

Debreczen, városház.

Klimatikus Szolyva-Hársfalva Hidegvizgyógyintézet

(Beregmegyében.)

Posta és távirda a fürdő telepen. (Vasuti állomás.)

Remek szép fekvés, kiránduló helyek és sétányok.

GYÓGYESZKÖZÖK:

Hidegvizgyógyintézet, vasas és égvényes savanyúviz és fürdők ez idén újonnan és czélszerűen átalakított és fenyőelégzési intézet, villany masszázs, természetes melegvíz, juhsavó, mindezek czélszerű használatára a gyógyfürdő orvosa ügyel fel.

Járványmentes hely. Gyógyszertár. Állandó fürdőorvos. Ket vendéglő.

Kitűnő ellátás és lakás.

A legolcsóbb életbiztosítás

egy sikerült (egyenlően világitott) család fénykép csoport. E felvételre egyedül

GONDY és EGEY

legnagyobb méretű (20—10 méter)

— Sz.-Anna-u. 5. — fényirdája van berendezve.

A gondosan megőrzött lemezek után a család akármely tagja külön, tetszés szerinti nagytáblában bármikor olcsón megrendelhető.

Kék gálicz és Raffia hánacs

legolcsóbban beszerezhető

Fritsch Károly

fűszeráru üzletében

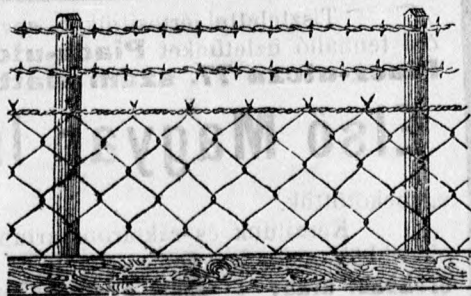
Főtér, a Bika szállodával szemben.

NEUBAUER JÁNOS

vassodrony-szövet, szita áru, szabadalmazott kocsi-ülés, ruganyos ágybetét és sodrony-kerítések gyára.

DEBRECZEN, Kéttmalom-utca 4-ik szám.

Üzlethelyiség: Piacz-utca 12. az „Arany Bika” szállodával szemben.

Ezen minta szerint készült kerítés igen olcsó s minden eddigi kerítést felülmul tartósság és czélszerűség tekintetében.

Kívánatra képes árjegyzéket ingyen és bérmentve küldök.

Szíves pártfogást kérve
NEUBAUER JÁNOS.